

310049 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

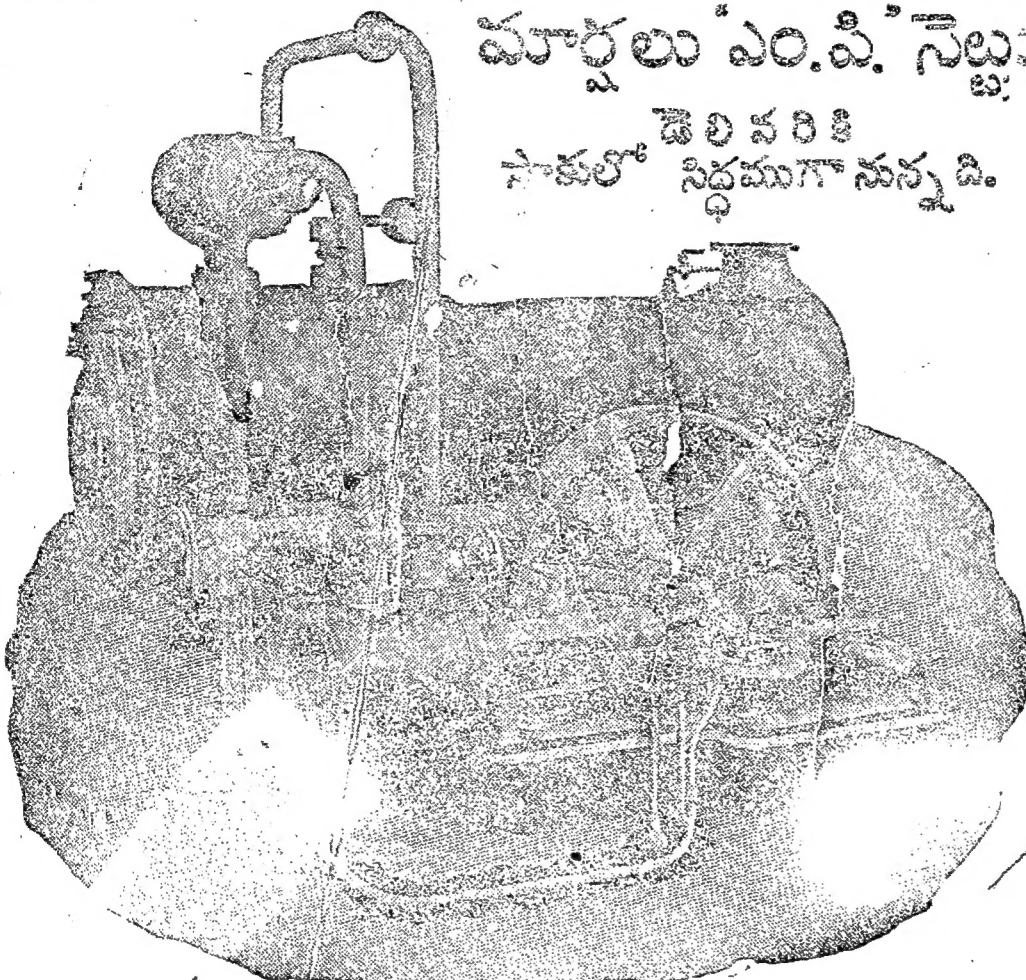
Vol. 8. }
సంపుటము. ౮

చెన్నపట్టణము 1921 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 4 తేది గురువారము
దుర్గతి నామ సంవత్సర శ్రావణ మాస శుక్ల ప్రథమి.

No. 104.
సంచిక. ౧౦౪

మార్షలు 'ఎం.పి.' నెట్టు

డెలివరీకి
సాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, పింజిను, నూవర్ హీటరు, స్టీ, వాటర్ వైపింగు
మొదలగువాటిలో వయిన ఉండవలసినది మార్షలు 'ఎం. పి.' మార్షి నెట్టు
యొక్క వివరణము దరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్షలు సనుండి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కార్యాలయము: బెంగళూరు, కంపూతూరు. నెం. 9. నెకండు లైను వీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము
రంగులకల ప్రసిద్ధి వల్ల,
ఇతర పరిశ్రమల నొక్కటకు కూడా
మా అమృతాంజనమును వాడి
నంత మాత్రమున కలుగును.
నెలకు రెండు 0-10-0 అనాదు.

మోహనీలైలము
సీసా 1-8 0-12-0.

తామరలైలము
జబ్బి 1-8 0-6-0

వండ్లపొడి
జబ్బి 1-3 0-2-0

అమృతాంజనము సీసా,
చాంబాయి - మదరాసు.

అలంకరించు మూలము
ఇది అలంకరించు మూలము వీ ఇతర మైన నాద్యము
కన్న మృదువైనది మిగిలిన అలంకరించు మూలములకు
ప్రతి పరిశ్రమలో మృదువైనది ఉండవలసి కాదు అధిక ప్ర
శస్తికి లోక ప్రఖ్యాతిని బహుళము చేయ. గాన లెఖించడ
మీకు.

తదలము
మా బొమ్మ, ముద్రలు వాడినాకు వాగ్దానము చేయవలెను.
వైద్యశాస్త్ర ముద్రాకర్త నొందినట్టి,
అలంకరించు మూలము, బె, బ్రాహ్మ, మదరాసు.

3036 (లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకుగారి వద్దంత్రి)

1-వ ఆగస్టు సమీపించుచున్నది. లోకమాన్యని పటము ప్రతిగృహమును అలంకరింపవలెను.
శ్రీయుత చావలి నాగేశ్వరరావు గారిచే తయారుజేయబడినది.
(20x15) ప్రతి 1-కి 0-12-0; 6 పటములు కొనువారికి ప్రతి 0-10-0 మాత్రమే.
ఈ సమయము ఆగస్టు 1-వ తేది వరకే యుండును. విస్తారముగా కొనువారికి ఎక్కువ
కమిషన్ యియ్యబడును. ఇతర నాయకుల పటములును, దూది యేకులును కూడ అమ్మ
బడును.

M. Venkateswarlu & Sons,
Sole Agents:- Andhradessa, Tilakpet. GUNTUR.

అట్లు మఃపూర్ణాంబరంగులమై ఎంత మనోహరము గ నున్నను
విశేషశ్రుతిమను యూర్తిగా మనము బహిష్కరింపవలెను
అది మనకు హానికరము. నిన్నకు దహనము చేయుటలో నేడు
భక్తికి లెనువుటలో మనము యథార్థభావుల మైతిమీని మరల
నెన్నుటకని విశేషశ్రుతులకు భరింపగూడదు. ఇద్దరు బట్టిలే
సార్వభౌమకవయముగా త్వరలో నేర్పడును. మన జేకమాను
గర్వభరితమునకు పాలుదేసిన నిదోమజలికు తిగ మనమేనుట

-10:-

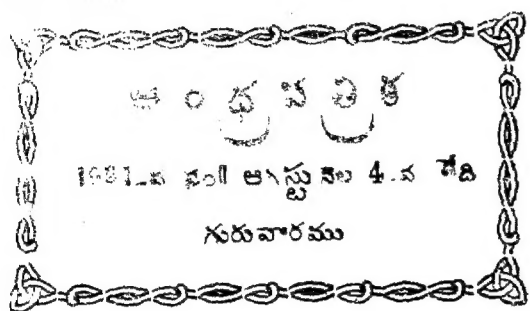
(ఇమ్మడి) కలహరాజులు, కర్ణాటక నేతలుగాను
 గారు అంధ్రప్రదేశ్ మహామండలియందలి సుప్రసిద్ధు
 (ఇతఁడు) విశాఖలో (కర్ణాటక) లిఖన (కర్ణాటక) దో
 మహామండలియందు కంఠీకృతులైన. కర్ణాటక రా
 ముద్రాపతి గారు కావ్యమయ్య గారు మండికంటి నువ్వారా
 గారు, మల్లాది కర్ణాటక రామకృష్ణ గారు మండిక
 వారకర్ణాటక రామకర్ణాటక. కర్ణాటక రామకర్ణాటక

దుర్మతి సంవత్సరాదినంచిత

పంపుచున్నాము

దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	1	0	0
పోస్టేజి, రిజిస్టరు కర్కలు	0	7	0
దినపత్రిక సంవత్సర కర్కలచందాదారులకును, వారపత్రిక చందాదారులకును	1	4	0
పోస్టేజి, రిజిస్టరు కర్కలు	0	7	0
ఇదిగాక వి. పి. మణియార్ద్రకర్కలు 0-2-0 లు			
పోస్టువారే కనుక చేసుకొనెదను.			
చందాదారులకాని ఇతరులకు	2	0	0
ఇదివలె పోస్టాఫీసువారు మాకు యిచ్చుచుండిన తక్కువ, పోస్టేజి కట్ట నీసారి యివ్వకపోయినందున చందాదారులు యింత పోస్టేజి కట్టను భరించకలసినవైనను.			
మ.రా. సంచికలు ఆక్టోబరు నెలవారు ముందుగా మాకు తెలిపినయెడల వారికి సంచికలు పంపుట నాసిన మాకు పోస్టేజి వండుక తగులదు.			

చందాదారులు జాబులు వ్రాయనపుడు తమ చందా నెంబరును ముఖ్యముగా తెలియజేయుదు.

చీరాలపేరాల మ్యూనిసిపాలిటీ

చీరాల పేరాల పాతలు చూపిన సాహస ధైర్యము లాంధ్రావనికి కాకను భారత భూమికంతకును ఖ్యాతిని గడించినవి. భారతదేశమున కంతకును తెలిసిన యీవిషయమును చర్చితచరణమును జేయుట నిరుపయోగము. మంగళ వారము సాయంత్రము చెన్నపురియందలి సముద్ర తీరమునందు చీరాల పేరాల పాతలు సాహస ధైర్యములను గొనియాడుచు వారి కష్టములను తొలగించుటకు సాధనాంతరములను నిర్ణయించుట కొక మహాసభ గూడినది. సభాధ్యక్షుడు ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు స్వయముగ వారు చీరాల పేరాల గ్రామములను జూచి గడించిన యనుభవమున దెలుపుచు ఆంధ్రుల యైకమత్యమును సాహస ధైర్యములను ప్రశంసించిరి. పదునాలుగువేల మంది పసిబిడ్డలతో స్వంతభవనములను వదలి పాకలయందు వనవాసమును జేయుట రాతి హృదయములను సైతము కరిగించవలసియున్నది. శ్రీరామ వనవాసము మహావేదనను గలుగజేయునపుడు వేలమంది పసిబిడ్డలతో నెండకెండుచు వానకు తడియుచు రోగముల ననుభవించుచు గట్టపడుట శత్రువులకు సైతము పరమ సంతాపమును గలుగజేయవలసి యున్నను స్థానిక పాలనాంగమంత్రి హృదయమును చలించజేయ జాలకపోవుట సంతాపకరముగనున్నది. అధికార సింహాసనము నెక్కిన వెంటనే ప్రతిభాపిశాచము మానవ హృదయము నావహించుచుండును. మానవధర్మమున కలవాటుకడిన హృదయమునకు అధికారధర్మము మాత్రమే గోచరమగుచుండును. చీరాలపేరాలపాతలు వారు మ్యూనిసిపాలిటీవల నను సొందగల లాభనష్టములను కష్టసుఖములను జాగ్రగ్రహణముగను గూర్చును. లాభము సౌఖ్యము పాదముల కట్టుపడునపుడు వానిని తన్ని వేసెను మూర్ఖులుండజాలరు. ప్రజల లాభసౌఖ్యములకు ప్రజలకు లేని యాతురత యధికారుల కుండజాలదు. ప్రజలు మ్యూనిసిపాలిటీ వస్తులను భరించజాలమని ఘోష పెట్టుచున్నపుడు బలవంతముగ మ్యూనిసిపాలిటీని నెత్తినిబెట్టి ఆ మూర్ఖ పువట్టున

విడువకుండుట ప్రయోజనకరముగాదు. అసహాయోద్యమనాయకులు గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినంతమాత్రమునను ప్రజలు వారియొద్దను వసతులను వదలి వనవాసమును జేయునంతటి మూర్ఖులుగ నుండజాలరు. ప్రజలనుభవించుచున్న కష్టములనే అసహాయోద్యమావలంబకులు ప్రజలకు మనోగతముచేసి వారిని గార్యభూరులను జేయగలిగిరి. గాంధీమహాత్ముడు ప్రజాకష్టములను స్వాత్మానుభవమునకు దెచ్చుకొని పరితపించుచు పాటుపడుటవలననే మహాత్ముడై ప్రజారాధనమునకు బాత్రతను గడింపగలిగెను. గాంధీమహాత్ముడు తన ఇచ్చానుసారముగ బ్రవర్తించిన ప్రజావిశ్వాసమును చూరగొని యుండజాలదు. మంత్రులీధర్మరహస్యము సంతతిస్థుముగ గ్రహించిన సంతప్రయోజనము వారికిని వారిపక్షమునకును ప్రజలకును గలుగగలదు. సముద్రతీరమునను జరిగినసభయందల్లాడ కృష్ణస్వామయ్యగారి క్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి.

తీర్మానము
భారతీయ పరిపాలన సంస్థాపనలు వస్తుల బరువులతో కడిపోవుటకు సిద్ధముగ నున్న విషయ మాబాలగోపాలమునకు తెలిసి యున్నది. స్థానిక స్వపరిపాలనసంస్థాపన ఇంగ్లాండునందలి స్వయాప స్వభావమునె భరతఖండమునందును దాల్చువలసిన యవసరమును ప్రయోజనమును లేదని శ్రీనివాసయ్యంగారు, కృష్ణస్వామయ్యంగారు తెలిపిన భావములను మంత్రులు గ్రహించవలసి యుండును. వదిలొనుచేట ప్రజలకు వారి కష్టసుఖములవల్లను లేని బాధ్యత నలుగు రధికారుల కుండజాలదు. మంత్రులు కన్నులను తెరచి చెపులను విప్పి అధికార దౌర్జన్యమునకును అధికార ప్రతిభకును కాలము సమీపించిన దని గనుగొనవలయును. ప్రజాప్రతినిధుల మనియును బ్రాహ్మణేతరస్వత్వ సంగతుల మనియును చాటుమంత్రులు ప్రజల కట్ట వారు స్వహించవలసిన ధర్మస్వభావమును గ్రహించి స్వధర్మ నిర్వహణమునకు బూనుకొనుట యవసరము. చీరాల రాజమహేంద్రవరము గుంటూరు కాకినాడ మొదలగు మ్యూనిసిపాలిటీల వ్యవహారములును అసహాయోద్యమ వ్యాపనము మంత్రులకు భయభ్రాంతులుగలుగచేయవలసియున్నవి. బ్రాహ్మణేతర మంత్రులు, ఆంధ్రమంత్రులు ప్రజాపోషణమును గోరి వారి కక్షజేయమును గోరుదులేని వెంటనే చీరాల పేరాల మ్యూనిసిపాలిటీని రద్దు చేసి ప్రజానుమతిని ప్రాతయూనియను తిరిగి స్థాపించి తమయోగక్షేమములను గాపాడుకొనవలసియుండును. చీరాలపేరాలయదంతములు ప్రజాహృదయములందు గలిగించిన మహాసంతోషమును కన్నులమూసికొనిన మంత్రులు గ్రహించజాలక పోయినను కన్నులు గలవారందరును గ్రహించుచున్నారు. అయినను శాసనసభయందు వేంకటరమణయ్యంగారు చీరాలపేరాల మ్యూనిసిపాలిటీ విషయమై వేసినప్రశ్న కధికారవర్గము వారికంతమునె నెగ్గింపదలచినటులు సమాధానము నొసగుట యనుచితముగ నున్నది. పి. వి. సుబ్బారావుగారి తీర్మానముకైనను సదగి గలుగునని నమ్ముచున్నాము. చీరాలపేరాలపాతల యుచితానుచిత కార్యములను నిర్ణయించుటకును వారిని నిర్బంధించుటకును కాలదోషము వట్టివది. ప్రజలవ్యక్తముల ననుభవించుటయే ప్రజాదృష్టికి గోచరంబగుచున్నది. ప్రజలసానుభూతి చీరాలపేరాల పాతలవివాదను స్రవరించుచున్నది. ప్రచురణశాఖసమర్థనములుగాని యుక్తులుగాని దీనిని మార్చజాలవు. ఆంధ్రులదృష్టి మంత్రులయాచరణములకు బ్రసరించుచున్నది. మంత్రులు వారి సాధు

శీలము ధర్మవృత్తి ప్రజాహృదయము నాకర్షించునటు లధికారప్రతిభ యాకర్షించవని గ్రహించి వెంటనే చీరాలపేరాలపాతల కష్టములను తొలగించి వారి యభీష్టములను సఫలముచేసి శాంతి స్థాపనమునకు గాకపోయిన నాత్మసంతృప్తిగమున కైనను ప్రయత్నించుదురని నమ్ముచున్నాము. మంత్రు లీమంది తరుణులును నుపేక్షించిన పాంచాలపరాభవమును వలె చీరాలపేరాలప్రజాత్ములు బ్రతిఘటించజాలకను కష్టము నొందుట సంతాపమని నమ్మవలసి యుండును.

శాసనసభ

అటవీ పరిపాలనము

చెన్నరాష్ట్ర శాసనసభయందు అటవీ పరిపాలనము విషయమై జరిగిన చర్చ, ఆమోదితమైన తీర్మానములు పాలకవర్గపు కన్నులను తెరువవలసి యున్నవి. వి. మునిస్వామినాయుడుగా రీక్రింది తెండు తీర్మానములను నుపపాదించుచు రయితులును గ్రామస్థులును అటవీశాఖాధికారులవలన ననుభవించెడి కష్టపరంపరలను హృదయము దహించునటులు వర్ణించిరి. తీర్మానమువిషయమై మాటలాడిన ప్రజాప్రతినిధు లందరును సామాన్యముగ ప్రజల కష్టములను గ్రహించి సానుభూతిని దెలిపిరి.

“వీరై సంతకటకు ప్రతిగ్రామమునకు 1 మైలు దూరము లోగా నుండు రిజిస్ట్ర ఆదపులను పరిశీలించుచున్న ఆదపులను అట్లు లేకుండ తీసివేయవలయును.”

“1918-వ సం॥ ఆరణ్యముల విచారణసంఘమువారి సిఫారసుల ప్రకారము చిత్రాపురిల్లా గాని రి.వ రకపు ఆదపులను అటవీశాఖాధికారుల యధీనమునండి తొలగించి ఆదపులను పేరును తీసివేయవలయును.”

మొదటితీర్మానమునకు 67 సమ్మతు లను కూలముగను 19 సమ్మతులు ప్రతికూలముగను వచ్చినవి. రెండవ తీర్మానమునకు 59 అనుకూలముగను 15 ప్రతికూలముగను వచ్చినవి. వి. సి. వెల్లింగిరి కాడుగా రుపపాదించిన యీక్రింది తీర్మానమునకు 48 అనుకూలముగను 16 ప్రతికూలముగను సమ్మతులు వచ్చినవి.

“శకువులు మేయుటకు నేర్పించు ప్రతి బ్లాకులోని శకువులు త్రాగుటకు నిష్కండుకట్టు చూడవలయును. నిష్కండుకట్టులందు తటాకములను క్రవ్వవలయును (2) కంప పొదలు వగైరాలు తీసివేసి మేతభూమిని వృద్ధిపఱచి బాగుచేయవలయును. మంచి వృక్షముల నచ్చటచ్చట నాటి ఆనేకశకువులు మేయుటకు వీలగునట్లు చేయవలయును. (3) మేతభూమిలో ప్రజాపాములు గాకుండునట్లేర్పాట్లు చేయవలయును. మేతభూముల మూలముగా వచ్చు ఆదాయమును క్రొత్త మేతభూములను తయారుజేయుటకును ప్రాచీనాని వృద్ధిపఱచుటకు వినియోగించవలయును.”

దురిశేటి శేషగిరిరావు పంతులుగా రుపపాదించిన యీక్రింది తీర్మానమునకు 31 అనుకూలముగను 26 ప్రతికూలముగను సమ్మతులు వచ్చినవి.

“1921 సం॥ ఏప్రిలునందు గోదావరిల్లా గతట్టులో ప్రచురించిన ఆదవి కట్టను తర్కించి 1920 నవంబరు 21 తేదికి ప్రచురించిన కట్టను విధించవచ్చును.”

అటవీశాఖయందు శాఖాధికారులును ప్రజలకును పశువులకు గలుగజేయుచున్న కష్టములను తీర్మానములు సభ్యుల ప్రసంగములు విశదము చేయుచున్నవి. అధికారసమర్థనము నిస్సాక్షమై పరాజయమును పొందినది. ఈ తీర్మానములు కొంత ప్రయోజనకరము లైనను ప్రజల కష్టములను పూర్తిగ బాపజాలవు. ప్రజలకష్టములు నిర్బంధములు పూర్తిగ బాపవుట కటవీపాలనవిధానమే పూర్తిగ మార్చవలసియున్నది. ఈకష్టములను వెలిబుచ్చినందులకు మా చర్చ యందలి మహాన్ము

దీయులు దండింబడిరి. ప్రజల కష్టములను విచారించుటకు బోయిన శ్రీయత ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు మాడభూమి నరసింహాచార్యులుగారు వెల్లూరు చెరసాలయందు కుట్టచున్నారు. ఇంకను నిర్బంధములు సాగుచున్నటులు వార్తలు తెలుపుచున్నవి. వెలుతురును జూడజాలని ప్రభుత్వ వ్యవహారములు ప్రతిభనుబోగొట్టుచుకాని కాపాడజాలవు. శాసనసభ నేర్పిన పాఠమునైనను చదివి గుంటూరుమండలాధికారులు నిర్బంధితులను వదలి సత్యమును గ్రహించుదురని నమ్ముచున్నాము.

గుంటూరునాయకుల విమోచన

నిన్న దేశభక్త వేంకటప్పయ్యగారు స్వరాజ్య విహారమును జేయుచున్న శుభవార్తను జెలిపి యుంటిమి. శ్రీయత హనుమయ్య గుప్తగారు, మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారు, చీమకుర్తి బసవయ్యగారు, భట్టిప్రోలు సూర్యప్రకాశ రావుగారు, సయితము విడుదల యయి రని తెలుపుటకు సంతసము గలుగుచున్నది ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారును, నరసింహాచార్యులుగారును, విడుదల యైనటులు వదలిగలరు. ఈవదంతియందలి సత్యాసత్యము తెలుసుకొను స్వరాజ్యవిజయ ధ్వజము నాంధ్రులు స్థాపనము చేయుచున్న విధము భారతమాత కానందమును గలుగజేయగలదు.

ద్రవిడరాష్ట్రీయోపసంఘము

ద్రవిడసోదరులు భేదాభిప్రాయములను గలిగి పరస్పరనిందలకును దోషారోపణములకును బూనుకొనుట సంతాపకరముగనున్నది వర్తమానసందిగ్ధసమయమునందీ కలహములు మనశత్రువులకు పరమానందమును గలిగించుచున్నవి. హిందూపత్రికాసంపాదకుడు కస్తూరిరంగయ్యగారును స్వదేశమిత్ర సంపాదకుడు రంగస్వామి అయ్యగారును ద్రవిడదేశమునందు వారికి గల పలుకుబడిని దేశోపయోగమునకు వినియోగించి వారి ప్రతిభను గాపాడుకొనుట ధర్మము. దేశ శత్రువులకు వారినిర్లక్ష్యభావము నెరసులను వెతకుటకు సందునుగలిపించినది. న్యూఇండియాపత్రిక తనమచ్చలను జూడజాలకబోయినను హిందూపత్రికయొక్క మచ్చలను లెక్కపెట్టుటకు మాత్రము జంకుటలేదు. అధికారవర్గమున కంతఃకలహములు మహానందమును గలుగజేయుచున్నవి. ఏకలహకారణములున్నను కస్తూరిరంగయ్యగారు రంగస్వామియ్యగారు జాతీయ సభోపసంఘ సమావేశమునకు బోకుండుట యనుచితము సభ్యులు వీరువురును నేల రాలేదని ప్రశ్నించుచుండిరి. అంతఃకలహములను పూర్తిగమరచి పని జేయవలసిన సమయమునందు నాయకులు స్వాభిమానమునుబూని కలహించుట మహాపరాధముగ నున్నది. భారతకార్యనిర్వాహకసంఘము ద్రవిడరాష్ట్రీయవ్యవహారములు సక్రమముగ జరిగిన పని నిర్ణయించినటులు బొబాయివార్తలు తెలుపుచున్నవి. ద్రవిడనాయకులందరును గతమును మఱచి మాతృదేశోద్ధరణమునకు చేతులు కలుపుకొని పని జేయుదు రని నమ్ముచున్నవి. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుడు విజయరాఘవాచారిగారు వారియనుభవమునుకొని రెండుపక్షములకును సంయోగమును గలుగజేయుటకు వినియోగించి ద్రవిడదేశమునందు నవజీవనప్రవాహమును ధారాళముగ ప్రసరింపజేయుదు రని నమ్ముచున్నాము.

లాయుడుజార్జిగారి సనన్వీక్షణము

లాయుడుజార్జిగారు సంగ్రామస్మరణచిహ్నమున కారంభోత్సవమును జరుపుచు చేసినప్రసంగమునందీ గంభీరభావములుగలవు. “మహాత్మా

గమును జూపి గ్రేటుబ్రిటను ప్రాన్సు విజయమును బడసినవి. శాంతివాఙ్మూలమునందీ రాజ్యములు కలహింపజాలవు..... తక్షణ శాంతిస్థాపనము బ్రిటిషుసామ్రాజ్యలక్ష్యము. ఇతరమిత్రరాజ్యములు వారిబలమును దుర్విచయోగము చేసి సంగ్రామ బీజములను బలపరచుచురని సంతాపము గలుగుచున్నది ఇక్కారణములవలనను బ్రిటిషుసామ్రాజ్యబల మంతయును 1914 సంవత్సరమునందు యుద్ధమునకు వినియోగపడినటులు నేను శాంతిస్థాపనమునకు వినియోగపడుచున్నది.” లాయుడుజార్జిగారి భావములు సత్యాగ్రహకాళములైన అయిదొండునకును భరతఖండమునకును ముక్తి సమీపించినదని నమ్మకము గలుగుచున్నది. కాని లాయుడుజార్జిగారి యువదేశములకును చేతలకును గల సంబంధ మతి స్వల్పమని యనుభవము తెలుపుచున్నది. రాద్రమైన యుద్ధాచరణము సామ్యమైన శాంతిస్వరూపమును ప్రత్యక్షము చేయుటయందును విచిత్ర ముండజాలదుగాదా!

స్థానిక వార్తలు

సుకృతిలక్ష్మీవిలాససభ:- ఈ సభనాడు 8 వ తేదీ రాత్రి 9 గంటలకు క్రైస్తవమతమునందు జరిగినది. రామానుజముని (పూర్తిగా) నాటక ముడుచుట.

పోస్టల్ నోటీసు:- 16 వ తేదీ బొబాయి బయలుదేరి మొయిన్ పూర్వీకరణ సభకు గాఢాభివేక్షణమును ఆరంభించి తేదీ 20 వ తేదీ బొబాయి బయలుదేరి పల్నాడు కిలుకెను.

పోలీసు వేకెస్పిరిజర్మ:- వేకెస్పిరిజర్మగారి వారి నాటికి 15 వంతుల చుండి లెగ్గించుటకు గవర్నమెంటు వారుత్తరవు చేసిరి. వెంటనే వారిని తీసివేయుటకు గవర్నమెంటు వారుద్దేశించి యుండలేదు. వేకెస్పిరిజర్మగారి తాత్కాలికముగ చేరి పనిచేయుచున్నవారు (లెయినింగు అయియుండురు. వారు తమఉద్యోగములు భారావుగునని తెలియించుదురు. వీలైనప్పుడు వారి కాశ్వతోద్యోగముల నిచ్చెదరు.

ఇండియను బ్యాంకు:- బాలై 31 వ తేదీతో సంతమయిన మాసమునకు ఇండియను బ్యాంకువారు క్రింది లెక్కలను ప్రకటించిరి. చెల్లించిన మూలధనము రు 12 47 810 లు, రిజర్వుఫండ్లు రు 4, 75, 000 లు, డిపాజిటు ధనము రు 83, 16, 188-9-10 లు, బిల్లులు రు 8410 రు 5-12-9 లు, చిల్లరలు రు 104808-6-6 లు, ఖర్చుజర. ఇన్వెస్టుమెంటులు రు 8019 951-5-10 లు, బ్యాంకుధనము రు, 1,14,325-11-5 లు, డెబ్టుస్టా రు రు 89190-2-4 లు, వసూలు కావలసిన బిల్లులు రు 842005-12-0, లు, చిల్లరలు రు 44-261-8-6 లు, నిలువనాము 1924917-4-3 లు.

గాంధీ లేఖా పత్రములు:- ఈ పత్రములు (వా యుటకు అంకితము కాగినవి) సమగ్ర 100 కాగితములు గల అట్ట (తెలుగు పేరులు పొడు)ను విద్యుత్ కార్యము విజ్ఞాపనలు కంపెనీవారు మాత్రం కంపెనీ ప్రతి కాగితమునైనను మహాత్ముని కుటుంబు, కుంతమావరం అం. త్మ. కుం. (కాగిత తెలుగు అరకభావలభా)కు ముగియు తేదీ యాల్గు నెలలందు అడిచిరి. పైక అట్టకు 10 అంబాలు డబు అట్టకు 50 రూపాయలు. ప్రతి అట్టకును వాపుత ఎ మిడి నైఖా కాగితములు సుమారు మూడు కాగితములు అందును. కలయికా రెట్లు (కామినితన. “నిజ్జోరి అంబా కంపెనీ మిస్టర్స్, మద్రాసు.”

పురుక్కోటసంస్థానము:- ఈ సంస్థానాధికారి గాజ్యమును తరలించెను. సంస్థానము బ్రిటిషువారిసమక్షమునకు తరలించుచుండ, చెప్పివుడిచిరకమునాడు సంస్థానాధికారి అరకమునుబాటుచుచుండ “అని పత్రికలో ప్రకటించెను. చెప్పివుడిచిరకమునాడు మార్పులను చేసెదరను వార్తయొక్కను నిజము. తక్కినవన్నియు నిరాధారములు అయియున్నా సున్న సంస్థానమున తెలిపి వారి అభిప్రాయము తెలుసుకొనవలెనని రాజప్రతినిధిగారి తిరిపివార్తలు ప్రకటించెనని తెలియుచున్నది. సంస్థానమునాధికారి అయిన ర్యకైత్యకాల నేర్పరవరిని తెలియుచున్నది.

యువరాజాగమనము

దెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసు ప్రతిభ లండను నిశ్చయము తెలిపి యున్నది. శాధారణమునకంటే 1909 సంవత్సరము ప్రకటించెను. బ్రిటిషు మంత్రులముఖము ఇండియాలోని రాజకీయలక్షణమును గుర్తించి యంతరాహ ఇక్కడకు వచ్చి సభకు నమోదమునుబో అధికారవాఙ్మూలమును గల ప్రభుత్వాధికారము ప్రకటించెదరని తెలియుచున్నది. దేశభక్తమేమిటో న్యువరాజు తెలియు గాని కక్షిజాగ్రహ యూరియనుజ ఇచ్చి స్యాంక్వియను ఇచ్చెదర లేదా నిర్ణయలో కాంతి సెల్యుటకు చేయబోవు యెర్పాటు అనుగాని చేయదు. యంతరాహ గాని రాక భారతదేశములో ఉన్నాకర్మమును ప్రసరింపజేయును. ఈ మాకు ప్రభుత్వాధికారములో మరలక కాళింద దృఢీకరించు గాని లేక రాష్ట్రములలో చాలవరకుని సంపూర్ణాధికార మిచ్చెదరు. మరల మాకునాగ కాశ్వభావము యొక్కను జరగనున్నది ఏ ఏటున్నను యవరాజాగమునకు ప్రభుత్వ విభావములో నిశ్చయము మాకును తెచ్చును.

ద్వంద్వప్రభుత్వము

దెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసు ప్రతిభ ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:- ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము ఆచరణమునందు దెట్లుండునో మేము గమనించుచుంటిమి. మేము దానితోద్బుదియుంటిమి. కాని ఆపద్ధతియందు దుష్ఫలము, అస్థిరత, పక్షాభిమానము, బాధ్యత నొకరియందు లేకపోవుటగలవని మేముచెప్పకలేదు. అందువలన పాలనాసామర్థ్యము, ఉద్దేశమును పాడుగాకమానవు. ద్వంద్వ పద్ధతివలన ప్రజలకోరికలు తృప్తికావు. తృప్తిపొందు నననమృతమును లేదు. పాలనాసామర్థ్యమును ఉండనేరదు. పూర్వముండిన పాలనాసామర్థ్యముండనేరదు. అది భార్యసభ యనిపించుకొనదు. దానిసామర్థ్యము తగ్గిపోవుచున్నది. ప్రభుత్వపు బాధ్యతపోవుచున్నది. ప్రజాప్రభుత్వమునందు జరుగవలసినట్లుగ పనులు జరుగుటలేదు.

విదేశ వార్తలు.

గ్రీకుతురుమగ్గుముప్పు.

ఏషియా మైనారు వార్తలను బట్టి మాకు ఈ యెల్లలకు సోదరులులవలె నేమిసంబంధమును జరుగుచున్నది తెలియుచున్నది. సోదరులు అంగోరియాలో కేమిస్టులకు సహాయము జేయుటకు ముందుకు నిర్ణయముగల సీనియారులను పశ్చిమ సిద్ధకవలనున్నారని గూడ తెలియుచున్నది. గ్రీకుల సంతోషముతో ముందుకు వెదలుచున్నాడు. ఈ యెల్లల అంగోరియావైపుకు వెళుట బోవుచున్నాడు. అంగోరియా ప్రభుత్వమునకు మౌధ్యము అపాకరమగు తరకు చేయవలెను మిక్రిమందలి యంతరాహ కోరకండుటకు దీనినినించి రుయి అంగోరియా వట్టమునైకి తగినై యి ముఖము పనియు తెలియుచున్నది.

యుద్ధసామగ్రినియము సమావేశము

(వెదెయిలీ పోస్టింగ్ నాడు) యంతరాహ ప్రాచ్యతర సమర్థులను బాధ్య నిచారింపటకు జరగవలెనని, యుద్ధ సామగ్రి నియమమును సమావేశము జరిగివారులవారిని కేమియాను జరగవలెనని నిర్ణయించుకొనియున్నా వాసిండుటకు తిండిగర్తమును తెలియుచున్నది. ఈసమావేశము సమయములో కాళి అక్టోబరునాన జరిగిన బాగుండునెడి యభిప్రాయము గూడ తెలుగుచున్నది.

నైలీవ్యా సమస్య.

సుప్రీముకోర్టు సమావేశము. పరమమంత్రుల బ్రహ్మాంశుగారి, బ్రిటిషు వాడు కెప్టివ ప్రకారము స్వాధికారుల ఆగస్టు 8 వ తేదీ సుప్రీము కోర్టుకు సమావేశమున కంగీరించరని తెలియుచున్నది. లాయుడుజార్జిగారు కర్మకర్తవు గాను మంత్రుల యుద్ధాగ్రహము లండను నుండి 7 వ తేదీ బయలుదేరరు. ఇటలీ ప్రధానమంత్రులు నితకాంగమంత్రియు గూడ సమావేశమునకు వచ్చెదరు. అప్పుడు నైలీవ్యాలో కంపూర్ముగ కాంతివంతముగ నున్నది తెలియుచున్నది. అప్పుడే జర్మనులు మిక్రిమందలి కాళివైత్యములను నైలీవ్యాకు జర్మనీకుండ పోనియ్యవలెను చేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది.

మ ద రా ను శా స న న భ

డాక్టరు గవరుగారి వివాహముల బిల్లుమీద తీవ్రమగు చర్చ

వ్యూఖ మొదలిగారి ఉపన్యాసము
(నిన్నటితరువాయి)

ప్రతిలోపమును అంత మొందించుటకు సంఘముల సేవకు యత్నమునని కోరుటచే అట్టిభాషయగుచున్నది. సంఘమునకు బహుమతి ఎక్కువగాభివృద్ధి కాననసభ్యులు ప్రాంతీకులమిట్టియుం దవలయుననియు, వారు యివివయమై విచారించి తగువలనో తొనగ నలయునని తీర్మానమును సవరించుచున్నారు.

స వ రణ

ఈసవరణమును ఆధ్యక్షులు అంగీకరించి చర్చకు పెట్టిరి. వ్యూఖంకెట్టిగారు ఉత్తేజముతోను సహేతుకముగ సభ్యుల నాక్షరించువిధమున మాట్లాడిరి.

గౌ. ఎ. పి. పాత్రోగారిట్లు చెప్పిరి:—

ప్రభుత్వమువారి ఎక్స్ ప్రెజుధానము బాగులేదని చెప్పుట సరికాదు. 1907 వ సంవత్సరమునదే ప్రభుత్వమువారు ఒక విచారణ సంఘము నియమించిరి. వారి సలహాలనుసరించి ప్రతి మనిషిపాలిటియందును స్థానికసంఘమును స్థాపించిరి.

ఏయేసలములందు దురాజముల నుంచవలసినది, అమ్మ వలసిన కాలము నిర్ణయించుట మొదలగు హక్కులు వీరికి ఇవ్వబడెను. 1914 వ సంవత్సరమున ఇట్టి సంఘములు యూని యనులందు కూడ స్థాపింపబడెను. కల్లు ఆమ్మకము తగ్గ నందున 1919 వ సంవత్సరమున ప్రభుత్వమువారు ఒక ఉత్తరు వును ప్రకటించిరి. ఆయుత్తరువునందలి ముఖ్యాంశము లీక్రింద చేర్చబడినవి.

1. మద్యముపై పన్ను అధికము చేయబడెను.
2. దురాజములు తగ్గించబడెను.
3. మద్యము అమ్మగంటలు తగ్గించబడెను.
4. ఘాటుసారాయిల అమ్మకము ఆపబడెను.
5. ఫ్యాక్టరీలవద్ద సంతలవద్ద సాధ్యమైనంతవరకు కల్లు దురాజములు అందకూడదని నిర్ణయింపబడెను.

కావున ప్రభుత్వమువారివిధానమును దూషించుట సరి కాదు. లేకే త్రాగుడు నిలువలయునని కోరుట సరికాదు. అందువల్ల ఎట్టిభాషయు కలగక సేరదు. నేను ప్రభుత్వమువారి తక్షణమున ఈ సవరణమును అంగీకరించుచున్నాను.

సవరింపబడిన తీర్మానమును సభ్యు లేకగ్రీకుముగ ఆమో దించిరి.

సారాంశ అమ్మకమును తగ్గించుటపై సలహామొసంగు తీర్మానము ఎ. రంగనాథం మొదలిగారు పరిపూరించుకొనిరి.

మధుర దేవాలయము.

మధుర దేవాలయ విషయము లీ థిటికి వచ్చుటకు కారణముల నరయుటకై ఒక విచారణసంఘమును స్థాపించవలయు నని సి. బాన్సుస్వామిశాయుడుగారు ఒక తీర్మాన ముపపాదించిరి.

ఈ సందర్భమున కందు సివిలుకేసులు, రెండు క్రిమి నలు కేసులు జరుగుచున్నవనియు అట్టిథిటిలో తీర్మానముపై చర్చించుట యుక్తముకాదని టి. పి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు అభిప్రాయించిరి.

అధ్యక్షులుకూడ ఇదే అభిప్రాయమొసంగుటచే తీర్మాన ముపసంహరించుకొనబడెను.

పండిత ఉమామహేశ్వరపండితులను తిరుపతిలో ఆరెడ్డు తేనెనదివయమై ఆలోచించుట కొకసంఘము నేర్పాటుచేయ వలయు నను తీర్మానమును టి. మునుస్వామిశాయుడుగారు ఉపపాదించ వలసియుండెను. తాను వేరొక సమావేశమునందీ తీర్మాన ముపపాదించెదనని చెప్పెను.

మధ్యాహ్నము

ఫలహారాంతరము 2½ గంటలకు సమావేశ మయ్యెను. సమావేశము కాగానే, వ్యాయాళాఖున కార్యనిర్వాహక కాఖ నుండి వేరు పరచుటకు వీలగునో విచారించుట కొకసంఘ మును నియమింపవలయు నను తీర్మానము శ్రీమాక. సి. వి. వెంకట్రామయ్యంగారిచే ఉపపాదించబడవలసి యుండెను. అటు తరువాత దరఖాస్తు నిబంధనలను గురించి ఒక తీర్మాన మును, భూమికిస్తు ఆదాయమును గురించిన తీర్మాన మొకటియు, డాక్టరు గవరుగారి బిల్లుమీద చర్చయు వరుసగా

జరిగెను. వర్తమాంతరవివాహముల బిల్లుమీద దీర్ఘ మగు చర్చ జరిగెను. మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు (ప్రాప్తపైంటులును కాథలిక్ మతస్థులును) మున్నగువారు డాక్టరు గవరుగారి బిల్లును ఖండించిరి.

వివరములు

వ్యాయాళాఖున కార్యనిర్వాహక కాఖనుండి వేరుపరచుటకు తీర్మానము

శ్రీమాక. సి. వి. వెంకట్రామయ్యంగారు యాతీర్మాన మును ఉపపాదించుటకు దెను. “ఈరాధానియందు వ్యాయాళాఖున కార్యనిర్వాహక కాఖనుండి వేరుపరచుట కెంతమాత్రము, ఎట్టిసందర్భములందు వీలగునో విచారించుటకు అధికారము, అధికారతేదీలు గల ఒకమిత్రచసంఘమును నియమించ వలయు నని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారికి సిఫారసు చేయుచున్నారు.”

అప్పుడు కృష్ణజిల్లా ప్రతినిధులలో నొకరగు కోవెల మూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు లేచి ఈతీర్మానమును ఉపపా దించకూడదని అభిప్రాయించిరి. గత ఫిబ్రవరిమాసమున కాననసభ సమావేశమైప్పుడు, వ్యాయాళాఖున కార్యనిర్వాహక కాఖ నుండి వేరుపరచవలయు నను తీర్మానము ఓడిపోయెను. ఒక పర్యాయము చర్చింపబడి, ఓడిపోయినతీర్మానమును నొక సంవత్సరములోగా తిరిగి చర్చకు లేకూడదని కాననసభాస్థానికనిబం ధనలలోని 65-1 వ నిబంధన ‘చెప్పుచున్నది కాబట్టి దీనిని ఉప పాదించుటకు వీలుండ దని గోపాలకృష్ణయ్యగారు రనగా ఆధ్యక్షులు శ్రీమాక. వెంకట్రామయ్యంగారిఅభిప్రాయమును దెలు పవలసినదని గోరిరి. ఇది ఒకవిచారణసంఘమును నియమించు మని గోరుటయేకదా, ఇందులో తప్పేమి యని అయ్యంగార్ల వారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. తీర్మానమును ఉపపాదించుటకు అధ్యక్షులు సలవియ్యలేదు.

దరఖాస్తు నిబంధనలను మార్పుట.

యస్. టి. మన్మథంపిళ్లగారి తీర్మానమును ఉపపా దించిరి. “నిన్ను జాతులకు దరఖాస్తుభూములు సులభముగ దొరకునట్లు దరఖాస్తు నిబంధనలను మార్పులయినని ఈ సభ వారు ప్రభుత్వమువారికి సిఫారసు చేయుచున్నారు.”

గౌ. భానుబహదూరు మహమ్మదు హబిబుల్లా సాహేబు బహదూరు ప్రభుత్వముతరపున ఇట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి “ఇప్పటి నిబంధనలను మార్పుట కేలాటి అవసరము లేదని కాకు తోచుచున్నది. ఇప్పుడు నిబంధనలు కొన్నిగలవు గాని ప్రభుత్వోద్యోగులకు తమ వివక్షణావివేకములనుబట్టి దరఖాస్తు భూముల నియ్యకవచ్చును. వ్యాయముగ, నిష్పక్షపాతిముగ దరఖాస్తుభూముల నియ్యవలయు నను నిబంధన ప్రధానమైనది. ఈ నిబంధన తెల్పును సరే, ప్రభుత్వోధికారులు తమ ఇచ్చ వచ్చిలగు దరఖాస్తు భూములను పంచిపెట్టవచ్చును. నిన్ను జాతులకుగాను ప్రత్యేకనిబంధన లున్నవి. కాబట్టి ఏనిబంధనలను ఎందుకు ఎచ్చట మార్పువలయునో నాకు తోచలేదు” తీర్మాన మంతట ఉపసంహరింప బడెను.

భూమియూదాయమును బాన్సి చేయుట.

యస్. టి. మన్మథంపిళ్లగారు మరొక తీర్మానమును ఉపపాదించిరి. “తర్జుమానే భూమి ఆదాయమును హెచ్చు చేయుటకుగాను నీటిపారుదలను బాన్సిచేసి, సాగుబడి భూములను ఎక్కువచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించవలయునని ఈ సభవారు సిఫారసు చేయుచున్నారు” ఉపపాదించుచు, పిళ్లగారిట్లుపన్నెంచిరి. “సాగుబడి భూములను ఎక్కువచేయుటకు చాల వీలుగలదు. పొరంబోకు భూములు, పంటలువేయని భూములు మున్నగువానియందు పంటలు పండించునట్లు చేయవచ్చును. చెరువులనుండి నీరు నిలుచునట్లు చేసిన ఇది వీలగును”

గౌ. భానుబహదూరు మహమ్మదు హబిబుల్లా సాహేబుగారు ప్రభుత్వమువారి తరపున ఇట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. “సర్కారు రివిన్యూను హెచ్చించుటకు పిళ్లగారు ఆసక్తితో నుండుట బాధి నాకు చాలసంతోషముగ నున్నది. ఈ విషయములో సాధ్యమగునవి యన్నియు నేను జేయ సంసిద్ధుడనై యున్నాను. నీటిపారుదల సభివృద్ధిచేసి, మెట్టభూము

లను, పొరంబోకుభూములను మాగాణిగా మార్చినయెడల, ప్రజలు క్రొత్తశిస్తులను చెల్లించవలసి యుండును ప్రజలు క్రొత్తభూములను బాగుచేసి, దున్నుట కంగీకరించవలయును. కఠినముగ నున్నటువంటి ప్రాతదరఖాస్తు నిబంధన లన్నియు ఇప్పుడు తీసివేయబడినవి. క్రొత్తవి ఏర్పరచబడినవి. ప్రక్కభూముల పట్టాదారుని గురించిన నిబంధన ఇప్పుడు కొట్టివేయబడినది. పూర్తిపాలమును గురించిన నిబంధన రద్దుచేయబడినది. కలెక్టరు, రివిన్యూ డివిజన్లో అఫీసరులకు ఇప్పుడు ఈ విషయములలో పూర్తిస్వాతంత్ర్యము గలదు. సాగుబడి చేయని మేత భూములను పంటభూములుగా మార్చ వచ్చు నని మేము ఆజ్ఞాపించితిమి. దరఖాస్తుభూములను గైకొని ప్రజలు సాగుబడిచేసేటట్లు ప్రోత్సహించవలసినదని మేము ఆజ్ఞాపించినాము. 1879 జూలై 1 వ తేదీ నుండి మూడేండ్లు ఇట్టి భూముల మీద మెట్టపైలకు శిస్తులేకుండ పంటలు చేయవచ్చునని మేము రుయతులకు దిలిపితిమి. అంతట తీర్మాన ముపసంహరింపబడెను

గవరుగారి వర్తమాంతరవివాహముల బిల్లు.

దివాను బహదూరు యం. కృష్ణకౌ నాయగారిట్లు పపాదించిరి. “(1872 వ సంవత్సరపు మూడవచట్టము) ప్రత్యేక వివాహములచట్టమును మార్పుటకుగాను డాక్టరు గవరు గారు ప్రాంతక కానన సభలో 1921 మార్చి నెల 28 వ తేదీన ప్రవేశ పెట్టిన బిల్లును తర్జుమా కా స న ము గా వి. చ. వ. ల నిన దని మదరాసు ప్రభుత్వ ము వారు భారత ప్రభుత్వమువారికి వెంపుడురని ఈ సభ వారు ప్రభుత్వమువారికి సిఫారసు చేయుచున్నారు.” తీర్మాన మును ఉపపాదించి, కృష్ణకౌ నాయగారు రిట్లుపన్నెంచిరి. “విరోధాఖండములోని నడుపు, తనవలె మేదనము సరే, మరొక మతము గలవారిని నిరాటంకముగ వివాహము చేసికొనవచ్చును, ఒక క్రైస్తవుడు మహమ్మదీయశ్రీని వివాహ మూడవచ్చును, లేదా బౌద్ధమతశ్రీని వివాహమూడవచ్చును. ఇష్టముచచ్చిన శ్రీని నెండ్లిచేసికొనవచ్చును. ఇట్లు వివాహముచేసికొని భారత దేశమునకు రాగాకే, వారికి అచ్చటలేని నిష్పంధము లిచ్చట గలవు. అంగదేశమందు బానిసలులేరని చెప్పుదురు. భారతదేశమందలి నిష్పంధములను తొలగించుటకే ఈనూతనబిల్లు ప్రవేశపెట్టబడినది. ఇష్టముచచ్చినవా రితరవర్ణములవారితోను, ఇతరమతస్థులతోను వైవాహికసంబంధ బాంధవ్యములను కలుగ జేసికొనవచ్చునని డాక్టరు గవరుగారు రిట్లును తయారుజేసి ప్రాంతక కాననసభలో ప్రవేశపెట్టిరి.

1872 వ సంవత్సరపు ప్రత్యేకవివాహముల చట్టము ప్రకారము ఇష్టపడనవారు ఒండొరులను పెండ్లాడవచ్చునుగాని ఈచట్టమువలన అటంకము లన్ని తొలగిపోవు. ఈచట్టమువలన అంతప్రయోజనము లేదు. హిందువులు, మహమ్మదీయులు, పార్సీలు, బౌద్ధులు, జైనులు, శిక్కులు, క్రైస్తవులు కాని వారికి మాత్రము ఈచట్టము అనువర్తించుచు, ఇట్లు వివాహముచేసికొను నెండ్లికమాదుడు, పెండ్లికూతురు ఈ మతములలో నేదిగాని తమమతముకాదని వివాహసమయమున ప్రమాణముచేయవలసి యుండును.

ఈచట్టముయొక్క చరిత్ర కొంచెము మనోహరముగ నున్నది. 1850-70 సంవత్సరములలో ప్రజాసమాజపువ్యవస్థ ముఖ్యముగా ప్రాముఖ్యత వహించుచుండెను హిందూమతధర్మశాస్త్రము ప్రకారము వివాహములు జరుపుకొనుటకు వీరికి బాత్రికా ఇష్టములేదు. వారుగోలచేయగా, ఈచట్టమువారి కోసము 1868 వ సంవత్సరము లో తయారు చేయబడెను. సర్ హెన్రీ మే ను గా కి లోపల అంగదేశమునకు వెళ్లిరి. వారిస్థానమునకు మరొకయొకలాయరు వచ్చిరి గాన క్రొత్తపురుషుడు ఉదారస్వభావుడుకాడు. ఈచట్ట మతనిచే 1872 వ సంవత్సరమందా మార్పుబడి అంగీకరించబడినది. 1870 వ సంవత్సరములో సర్కారు దయాయోగం అను కోటికర్మము లో కొంతిరగకు దయ్యెను. అతని ఆస్తివిభజన విషయమై కేసువచ్చెను. అప్పుడు అంగదేశమందలి ప్రీవీ కౌన్సిలువారు సిక్కు మతస్థులును, బ్రాహ్మ సమాజములను హిందువులే యని తీర్పు చెప్పిరి.

1908 వ సంవత్సరములో భూసేంద్రనాథ బానుగారు ఒకక్రొత్తబిల్లును ప్రవేశపెట్టిరి. అయితే అప్పుడు దేశమంతటను ప్రజలు సభలుచేసి, బిల్లు అనర్థదాయకమని తీర్మానములుచేసిరి.

ఈకాననమును అంగీకరించినయెడల, హిందువుల మతము, సంఘము నాశనమగునని కొంద రాభిప్రాయపడెను. 1829 వ సంవత్సరములోనే భారతప్రభుత్వమువారు సహగమన (సతి)

శ్రీ అఖండగోపాలరీతి ప్రవక్తరమణం నమః యాత్ర
కుల బంధములు దోటిలింగాలక్షణముల నమోకలుగా
విష్కలకేటానా ఆలపాటికా క్షాంతి అవరణముల తనతి
రేండ్వాడు పురపాలకశుభములతోనే చేయుచున్నది యాత్ర
మొదటికిని యిందుమాటలుగా తెలియజేయదలెను.

మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసు, } గజవిల్లి రామచంద్రరావు,
జూలై, 28-21 } సంపాద్యుడు.

నాగపురమునందు కేసునిచారణ చాగిసి, దైవసిద్ధి
మలగు న్యాయముక్తమలకు (వరిమలమగు న్యాయము
క్రమముతో నేనుబదుదేమ కాదు. నాజే కులలో హెచ్చు
మందినే చేరుకొనిన న్యాయముక్తమలకు (వకారము నాజే
యెఱు న్యాయాధికతులగా నున్న న్యాయస్థానమున నిచా
రణ జరిగిని నాని నేకు బాధ్యుడనుగాను (నమరము ను
నిచారణవద్దతి మునకు స్వాధికృతమలకు (వరిమలమగు
నిరంబుకాదికారుల న్యాయముక్తమలకు నెచ్చుకము. వైద
వరసమువై నాకేమియును నికాపునులేదు నిజము తెలుపుట
అవరాధునగు నేని మహావరాధులకు వరియిచ్చి నానినిరూపు
మాపుట మనవధర్మమైయుండ నానిని కప్పిపుచ్చుటయే
యిప్పటి న్యాయధర్మ మగునే జాతినినాకేమియును నరే నా
మ్రాజ్యనినాకే మయియునునరే మరేమియును నేను మూల మట్టి
న్యాయముక్తమలకు పరిగవించును గాన నే నీ నిచారణలో
నేమియును కలిపించుకొనును నేను నిర్దోషిని నాజేయలందరి
యెదుట నేకు నిర్దోషిని వకము క్రికి (బిడ్డను దొరకసమునందు
గల లోకములకు వరియిచ్చుట ముఖ్యకరము" అని ముద్దా
యి చెప్పెను.

శాసనసభ్యులు

మహామేధా గురువారము అర్హులు

“చెన్నై ప్రతి శాసనసభ సభ్యులపట్ల ఆరమ్మ ఆటవిష్టం ధమ్మలు ఆనంద రింపతుండున్నాడు ఈ క్షేత్రపు పంతులు చెన్నై ప్రతి ప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి సలహా యొసంగ వలయునని సరవారు కోరుతున్నాడు.”

ఈ తీర్మానమును డిప్యూటీ-విజయరావున మొదలిగా రుపపాదించిరి-

సర్ ల. మనలు డేవిడ్స్ గారు ప్రభుత్వపు పక్షమున మాట్లాడుచు తీర్మానమును ముపపాదించుటకు కొన్ని కారణములను చెప్పిరి- “యీ కారణముల యుక్తము కావని సభ్యులందరూ తమభావములను స్పష్టికరించిరి. గుంటూరు జిల్లా ప్రతి నిధి యగు పి. వెంకటసుబ్బారావుగారు మాత్రము తీర్మానమును ఎదిరించుచు “మనము ప్రజాప్రతినిధుల మనయు, ప్రజలకు లేని హక్కులు” మనము కోరుట యుక్తము కాదని చెప్పిరి- ఇతరసభ్యులందరూ తీర్మానమును ఆత్మహతుతో బలపరచిరి. పి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు, ఆర్. శ్రీవాసయ్యగారు, శే.కె.ఎస్.గారు, శివరావుగారు, నరసింహరాజుగారు, మునుస్వామియ్యగారు, శివశంకరంగారు, గోపాలమీనగారు, సోమశంకరంపేటగారు, గోవిందరావునయ్యగారు, వందనంగారు తీర్మానమును బలపరచిరి-

ఫలితము

సిద్ధుట్ట వోట్లు పుచ్చుకొనబడిన- సభలో 85 గురు ఉండిరి. తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ 4 కార్యకర్తలు, హాసంఘసభ్యులు, 2 మంత్రులు కాటక్, లిటింగ్ పోల్స్, వెలియనాడుకంగారు పి. వెంకటసుబ్బారావు (మొత్తము 11 మంది) వోట్లుచ్చిరి- డాక్టరు సుబ్బారావుగారు, ఎ. రామస్వామిగారు, ఎ. రంగనాథం మొదలిగారు, డాక్టరు గొప్పయ్యగారు తీర్మానముపట్ల తలెక్కులగు నుండిరి. మిగిలిన 70 మంది తీర్మానమునకు అనుకూలముగ సమ్మతించి నిచ్చిరి-

చర్చ సమయమున సభ్యులందరూ ఆత్మహతుతో మాట్లాడిరి-

(తీర్మానముపై ఒసంగబడిన ఆపవాదములు విస్త్రుతముగ రేపు ప్రకటించబడును- సభ జరుగుచున్నది-)

కృష్ణాపుష్కరము

కన్యాశామియందు గురుకు ప్రవేశించిన దినము మొదలు కొని కృష్ణాపుష్కరప్రాసంగ్య మగును. ఈ సంవత్సరమున గురుకు (5-8-1921) శ్రావణ ౧౨ తుక్ ద్వితీయ సోమవారము; పరియాయధియలపైని సర్వసమృద్ధులగు సూర్యసిద్ధాంతము నన సరించి కన్యాశామి ప్రవేశమైనట్లు ప్రాయశః సాక్షాత్తు కృష్ణాపుష్కరార్ధముగా సిద్ధాంతము వ్రాసినారు. కొందఱు సిద్ధాంతము మాత్రము తమ పంచాంగములలో ప్రాయశః ప్రసాదులగు దృక్పథముని లోకులను ద్రమింపజేయుచు, శ్రావణ బహుళ 3-౪-గోలలో పుష్కరార్ధము మది వ్రాసినారు. అట్టి సిద్ధాంతముల గాని దృక్పథము ననుసరించు వారలకుగాని దృక్పథములను నెట్టివో తెలిసినట్లుగూడ గానరాదు. వీరినక సాక్షాత్తుచూచుచు చర్చదృక్పథములు గాని అట్లుగాని దృక్పథములు గా నెరవరియందఱు సిద్ధాంతమును (సప్తావసరము) కొద్దికాస్త్రమునందు పాండిత్యము గల అంగ్లేయుభాషావివారదులు నెరిగియున్నదియు సిద్ధాంతములయందు జెప్పబడియున్నదియు గాని నేను కొత్తగా జెప్పినయంశము గాదు. నాల్గై 27 తేది బుధవారం ఆంధ్రప్రదేశ్లో నడచు వీరయ్య పంతులుగారు ఆ సేతుపామాచలపర్యంతము దృక్పథము ననుసరింతురనియు గోదావరీమండలమందలి, కొందఱు కాస్త్రజ్ఞులమాత్రము సారవద్ధత నలంబింతురనియు 16 తారీఖున కొద్దిమందియు 22 తారీఖు మొదలు విశేషమందియు రాగలరనియు వ్రాయించి యున్నారన్నవేదకాస్త్రములయందు ప్రమాణముగలవారికేగాని యన్యులకు నీపుష్కరదినములు పుణ్యదినములనియు వేదకాస్త్ర విహితకర్మలచరింపవలెననియు తార్కార్యముండ నేరదు. వేదకాస్త్రప్రవర్తకులగువారలకు కాస్త్రవిహిత మగు శ్రావణ తుక్ ద్వితీయ పుష్కరార్ధముగాన పుణ్యదినములను బోగొట్టుకొనక పుష్కరవిహితకార్యములను ౧౨ సోమవారము మొదలుకొని యాచరించుట యుక్తమని విజ్ఞులకు విస్తరింపుచు నాటనుండియే విశేషమును రాగలదుగాన బెజవాడ పురపాలక సంఘమువారును, స్వరాష్ట్ర సేవక సమితివారును, ఆశ్రద్ధతేయక విశేషయోగ్యులు జేయగలదులకు కోరుచున్నాడను-

దుల్లాది వెంకటకృష్ణయ్యగారిసిద్ధాంతము రాజమహేంద్రవరం.

ముచేయవలయును. ఈవిల్లు అంగీకరించబడిన పక్షమున మహామేధాగారు, క్రైస్తవులు, బ్రాహ్మణులు, పుట్టాకులు లేకుండ బోవచ్చును. ఈ తీర్మాన మివాదలో అంగీకరించబడి, భారత ప్రభుత్వమునకు బంపబడు నెడల, మా ఆభిప్రాయములను గూడ బంపవలయును. కొరానుగ్రంథ మంగీకరించని వివాదములను మేము జరుపజాలము. ఈ విల్లు కొరానుగ్రంథమునకు ప్రతి హుళముగ నున్నది. సోమశంకరం పిళ్ళగారు తమ మతమును, సంఘమును, దేశమును పర్యాయము బహిష్కరించినారు. వైవాహిక ద్వంద్వప్రభుత్వములు మా కవసరము లేదు.”

డాక్టరు సి. నరేంద్రగారి రిట్లు గంభీరవాక్కులను పలికిరి. “ఈ నీ తీర్మానమును నాకే క్రికొలది బలపఱచుచున్నాను. వర్తమానభరత్తును, స్వదేశీ - యీ రెంటిని ఒకే తీర్మానము బోధించుచున్న వారిని హేళనచేయు పక్షపాతిలంబుడను. మనుజునకు, మనుజునకు ఏమిదేదము? ఒకటయినను, మరెయొక మతమునకు ఏమిద్యత్తాసము? ఒక వర్ణమునకు, మరెయొక వర్ణమునకు ఏమితారత్యము? మాపక్షమువారు భారత జాతీయ నిర్మాణమునకు దీక్షపరిచిరి. మాపక్షములందులే దేశమందచ్చటచ్చట మహాసభలను జేసి ఈవిల్లును ఆమోదించుచు, తీర్మానములను గావించిరి.”

శ్రీమాత్ సి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారిట్లుభిప్రాయపడిరి. “ఈతీర్మానము సంకరవివాదములను గురించి మనపూర్వీకు లిట్టివివాదముల కంగీకరించిరి. ఒకవిరోధమును ఒకసారి ఒక హైందవశ్రీని వివాదముగా జేయ. క్రైస్తవమతధర్మకాస్త్రము ఇందుకు విరుద్ధము కాబట్టి వారిద్దరు మహామృత్యులైరి. బొంబాయి హిందూమిషనరీసంఘము హిందువులు కానివారిని హిందూమతములో తేల్చుకొనుచున్నది. ఒకతీర్మానమును ఒక హైందవశ్రీని వివాదము చేసికొనెను. వారు బండ్లయల యందు ప్రేమగలిగి యుండుది. వారికి ఆశీర్వాదము లిట్లు యుండిరి. వారి మరణానంతరము బిడ్డలకు తిండినీత్రు ఇయ్యవలసి వచ్చినప్పుడు వారు న్యాయమైన బిడ్డలు కారని కొందరు వాదించిరి. అట్టివానికి ఒకకాసన మనసరముగాదా? అట్టివారి మనస్సునీని రక్షించవలయును. వివాదానంతరము వారు చరన్వతమాడవలెనని చేయవలయును. నరేంద్రమొదలైనవారు చెప్పినట్లు, నేనంగీకరించను. ఈవిల్లు న్యాయము నంగీకరించుట కెదురుగాని ఏదైన నొకపక్షము నవలంబించ నక్కఱలేదు.”

పి. శివరావుగారు, శే.కె.పిళ్ళగారు, శివరావుగారు, రా. బ. కూర్మా వెంకటరెడ్డియ్యగారు తీర్మానమును బలపఱచుచు, విల్లు నంగీకరించిరి. పి. బ. యల్. ఎ. గోవిందరావునయ్యగారు, రా. బ. ఆ. సుబ్బయ్యగారు, రా. బి. జి. శేషగిరిరావు పంతులుగారును విల్లును ఖండించిరి. వోట్లు తీసికొనగా, 56 మంది అనుకూలముగాను, 28 మంది ప్రతికూలముగాను, 2 మంది తటస్థముగాను ఉండిరి. మంత్రులు మొత్తము అనుకూలముగ వోట్లుచ్చిరి. క్రైస్తవ మతధర్మలకు ఎ. జి. వాసుదేవగారు ఎ. జి. వాసుదేవగారు, ఆరు మొక్కాధం పిళ్ళగారును ప్రతికూలముగ వోట్లుచ్చిరి. మహామృత్యు వీయసభ్యులందరూ ప్రతికూలముగ వోట్లుచ్చిరి. సాక్షాత్తులు 5 X 40 నిమిషములకు సభ ముగిసెను.

వాలనదిన చర్య

ప్రభుత్వపుగ్రాంతులు

క్రింది వివరించిన సొమ్మును శాసనసభవారు మంజూరు చేసిరి.

కర్నూలు ఆడిషన్లు సెషన్సుజడ్జికి నీతము రు.2560 లు. అనంతపురము పెంపరి సర్కార్ కేటు జడ్జికి నీతము రు.6500. ఆడిషన్లు సెషన్సుజడ్జిలో ఒక బ్రాడ్వేలరు ఒకగుమాస్తాకు ఇద్దరు నాకరులకు రు.240 లు. పెంపరి సెషన్సుజడ్జికు రు.2800 లు. మొత్తము రు.11, 600. లు. తీయవలె న్యకాలకు, ఇన్విట్యూటుకు సెషన్సుమీద రు.86,812 లు, 62807 లును మంజూరు చేసిరి.

సినిమాలపట్ల నిమిత్తము

అనంతపురము, కడపజిల్లా బోర్డులకు రు.64000 లు మంజూరు చేసిరి.

కొచ్చిన హక్కుల పనుల నిమిత్తము గవర్న మెంటు వారును, కొచ్చిన తీర్మానముల సంస్థానములను కలిపి రు.2,000, 000 లు మంజూరుచేసిరి.

గుంటూరులోని మెడికలు స్కూలుకు నివేషనలము నిమిత్తము రు.22,400 లు, గంజాముజిల్లాలో కరవుపనులమీద పని జేయుచున్న అప్పుల సర్కార్ కేటులకు ఆలయెస్టల నిమిత్తము రు.9500లు, మొత్తము రు.32,900 లు మంజూరుచేసిరి.

మను దురలవాటును అణచివేసిరి. అప్పటివా రిట్లు చేయుట కంగీకరించలేదు కదా. తరువాతి ప్రభుత్వమువారు చెన్నై చట్టములను గావించిరి. హిందూవిధవావివాహముల చట్టమును గావించిరి. కాబట్టి ప్రభుత్వము డాక్టరు గవరుగారు ప్రవేశ పెట్టిన చట్టము నేల అంగీకరించ గూడదు? ఈ నూతన చట్టము ప్రభావము ఇష్టమునచ్చినవారు వర్తమానవివాదములను చేసి కొనవచ్చును. నిర్బంధము లే నేలేదు. ఒకరికోసమే చేయ నవసరములేదు. ఒక పురుషును, ఒక స్త్రీ బండ్లయలను వివాదముగా గోవినవో, వారిప్రభావము భయపించు. ఏ పురుషుడు గాని, ఏ స్త్రీగాని నిర్బంధముతో పెండ్లి చేసికొనగూడదు. తలములేని వారికి వివాహసంబంధమైన చట్టములను తయారు చేయుట ప్రభుత్వమువారి విద్యుక్తధర్మమై యున్నది.

1908 వ సంవత్సరములో బకోదాలో నిట్టి (సినిమ) మ్యూజిక్ విల్లు) చట్ట మంగీకరించబడినది. 1916 వ సంవత్సరముందు ఇందూరులో నిట్టిచట్ట మంగీకరించబడినది. భారత సంస్థానాధీశ్వరులే ఈ చట్టముల నంగీకరించిరి. విల్లము ఏమియు కలుగలేదు.

ఈ తీర్మానమును ఆపవాదించుటయందు నాకు ఒక ప్రత్యేకాభిప్రాయము గలదు. మన మదగాను ప్రభుత్వము వారు దీనినిగురించి తమ ఆభిప్రాయమును దెలుపవలసివచ్చి భారత ప్రభుత్వమువారు కోరిరి. ఈ తీర్మానము నంగీకరించుటవలన ఏమి హాని లేదు. సాంఘికసంస్కరణమును బలపఱచును. జాతీయనిర్మాణమునకు పునాది వేయును. వివిధ వర్ణములవారిని, మతములను ఒకటిగాజేయును. ఇప్పుడు ఒక రోకరితో కలహములనుచున్న వర్ణములను రందరు తమ అంతఃకలహములను, ద్వేషములను మరచిపోవుదురు. సభావేదికలమీద ఎన్ని ఆపవాదములు లిచ్చినను, సంఘ సంస్కరణము రాజాలదు. ఈ చట్టమునందు నాకు దృఢవిశ్వాసము గలదు.” టి. సోమశంకరం పిళ్ళగారి తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

కుశలదాసు చతుర్భుజ దాసుగారు ఈ తీర్మానమునకు ప్రతి హుళము గ మాట్లాడిరి పెండ్లితో ప్రభుత్వము కలకలజేసికొన గూడదు. వివాదము ప్రభుత్వమునకు మోపునది. మామవుని విశ్వరూపిత్వము, ఆయురారోగ్యము, వివాదము ననుసరించుచుండు సని కుశలదాసు చతుర్భుజదాసు చెప్పిరి.

“ప్రభుత్వమువారి విషయమందు తటస్థులుగా నుండుదురు. అధికారచేతరసభ్యులు చర్చింపవచ్చును.”

రా. బి. టి. నరసింహచార్యులుగారు “ఈ తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాట్లాడుట నాకు విధియై యున్నది. సామ్యత్వవాగదర్శకలో మునిగి జేలయన్న మహానీయులు కొందరు యీ తీర్మానమునకు అనుకూలముగా నుండవచ్చును. హిందూమతమును నాకు ఆపరిమితమైన ధర్మకేగలు. హిందూ మతధర్మములు కొన్ని గలవు. ఆ మతధర్మముల ప్రభావము వివాదములు జరుపబడుచున్నవి. మన మతధర్మము లన్నియు చెడ్డవియని నునమిష్యుడుచెప్పినవర్తమానవివాదములను కొగిలించుకొనవలయునా? వివాదము ఒక కల్పత్రావృతో సమానమని నాకు తోచదు. అది పరభుపవిత్రమైనది మతముతో సమానముగ జరచుపవిత్రమైనది. ప్రభుత్వమువారు రసలంబించిన మార్గము చెడ్డమార్గము. వారు మనపూర్వీకులమతమును సరిక్షించవలయును. ఈతీర్మానమునకు వారు ప్రతికూలత కపించవలయును.”

అరుమెనాధంపిళ్ళగారు (క్రైస్తవులు కానిదికే మతస్థులు) ఇట్లుచెప్పిరి. “నేనీ తీర్మానమునకు ప్రతికూలత వహించి తీరవలయును. ఒక మహామృత్యుమీద ఒక హిందూ శ్రీని వివాదమును ననుకొనుదు. వారి బిడ్డలకు మేమని జెప్పవలయును? తండ్రి సాత్తు గాని, తల్లిల శ్రీగాని వారికి ఏమతధర్మకాస్త్ర ప్రభావ మియ్యవలయును? కృష్ణక నాయుడుగారి విషయములను గురించి యోచించినారా? బాలి, బాలీయత మొదలగు గంభీరవాక్కులను విని ఎవ్వరును మోసపోగూడదు. కృష్ణక నాయుడుగారు నాపక్షము ప్రత్యుత్తరము లియ్యవచ్చును. ఈ నూతనజాతికి ఏధర్మకాస్త్ర మనుకర్తించును? ఒకనూతన ధర్మకాస్త్రమును తయారు చేయవచ్చునని కృష్ణక నాయుడుగారు చెప్పెదరేమో? మతము కన్న పవిత్రమైన దేవుడికి భారత దేశమందు మతమంటే ప్రాణము కన్న బాడ్డి కాబట్టి దేశమంతమాత్రమైన ఉన్నది. లేనియెడలదేశ మెప్పుడో నాశనమయ్యుండేది.”

భాగ్ సాహెబు మహమ్మదు ఉస్మాక్ సాహెబు లువాదూరుగా రిట్లు చెప్పిరి. “ఈసమస్య భారతశాసనసభ యందు పరిష్కరింప బడవలయును. ప్రభుత్వమువారి కేదెమయమం చెప్పక బాధ్యత కలదు. ప్రభుత్వమువారు మాకు సహాయ

కావ్యము

1-వ. తేనీసి గుడివాడ తాలూకా పోలీసుకు గ్రామ
వాస్తవ్యులు తిలక్ మహారాజు వారి సంతుష్టోత్సవమును
బహుప్రచురము జరిగించిరి. తిలక్ మహారాజువారియొక్కయు
మహాత్మునియొక్కయు మూలనీ మేకతాతి మహాత్మువాటి
గార్తయొక్కయు ఛాయాచిత్రములను చువక ప్రచురముగా మేక
తాతములతోదను భవనముతోదను పూరింపు నిక మంతయు
బహుప్రచురము జరిగినది. విశేషకర్తృత్వముల నన్ని తేనీసి కావాలి
తేనీసి కుర్చునతో కర్తృత్వములై పూరింపు జరిగిరి.

వేట పాలెం

మౌనములో 1.8.21 తేదీన గ్రామ కార్యకర్తలకు కడుమున కీర్తితనై తన అభిమానము తీవ్రముగా ప్రకటించుకొనినది. గ్రామమునం దంతటను గృహములను దర్శించిరియను అలంకరింప జరిగినది. పొయ్యిలోను మూడుగుంటల గొప్ప యూరేలింపు (పొరంబించు) రాత్రి 8 గంటలవరకు జడత్రడుగా జరిగినది. ఈరేలింపు వర్ష కాండవారములో గొప్ప పొరకు పొరక గావించుట అభిమానమున ప్రత్యేకముగా గురించును. ఇతరవర్షుల అహిమ్మరొద్దురుమును గురించును, నవాయానిరాకరంతయును గురించును క్రమం తప్పకుండా చేయబడెను. కొంతకాలమును వరకురాను ప్రీతిగానిది. ప్రాంతమున గ్రామమును కార్యకర్తల గృహములను కై, రంగనాటిలగారి గృహములను కృతార్థముగా దర్శించుచుంటి యధావిధిగా స్వకీర్తితనై కైగినది.

నందూరు

అభిమానము కాలంగాధర తీవ్రంగా సాంప్రదించుకొనినది. మూడుగుంటల గొప్ప పొరకు పొరక గావించుట అభిమానమున ప్రత్యేకముగా గురించును. ఇతరవర్షుల అహిమ్మరొద్దురుమును గురించును, నవాయానిరాకరంతయును గురించును క్రమం తప్పకుండా చేయబడెను. కొంతకాలమును వరకురాను ప్రీతిగానిది. ప్రాంతమున గ్రామమును కార్యకర్తల గృహములను కై, రంగనాటిలగారి గృహములను కృతార్థముగా దర్శించుచుంటి యధావిధిగా స్వకీర్తితనై కైగినది.

బ్రాహ్మణేతరరొద్దుము.

ప్రభుత్వమునకు లోబడినదిగా గొప్ప పొరకు పొరక గావించుట అభిమానమున ప్రత్యేకముగా గురించును. ఇతరవర్షుల అహిమ్మరొద్దురుమును గురించును, నవాయానిరాకరంతయును గురించును క్రమం తప్పకుండా చేయబడెను. కొంతకాలమును వరకురాను ప్రీతిగానిది. ప్రాంతమున గ్రామమును కార్యకర్తల గృహములను కై, రంగనాటిలగారి గృహములను కృతార్థముగా దర్శించుచుంటి యధావిధిగా స్వకీర్తితనై కైగినది.

మనలో గొప్ప పొరకు పొరక గావించుట అభిమానమున ప్రత్యేకముగా గురించును. ఇతరవర్షుల అహిమ్మరొద్దురుమును గురించును, నవాయానిరాకరంతయును గురించును క్రమం తప్పకుండా చేయబడెను. కొంతకాలమును వరకురాను ప్రీతిగానిది. ప్రాంతమున గ్రామమును కార్యకర్తల గృహములను కై, రంగనాటిలగారి గృహములను కృతార్థముగా దర్శించుచుంటి యధావిధిగా స్వకీర్తితనై కైగినది.

రావు అబ్బయ్యరావు.

ముట్టుసంబంధ మైనవ్యాధులు,
కడుపునొప్పి, హమునందు
చెడ్డనీరుచేరుట, మొదలగు
వ్యాధులకు ఆత్మవృత్త
మైన ఔషధములు
మేఘనీరు

వాభార్య దీర్ఘ కాలమునుండి తీరని కడుపునొప్పి, జోడు, మైకము, గర్భకుహరమున బాధ, వీటికి సంబంధించిన మఱికొన్ని ఇతరవ్యాధులచే మిక్కిలి బాధపడుచుండెను. బహిష్టు అగునప్పుడు ఈరోగములన్నియు ముదిరిపోయి ఆరోగ్యమును మొదలంట దిమ్మలముచేయును తరువాత చాల దినములకుగాని మునుపటి ఆరోగ్యము పునః కలుగుటలేదు. అనేక ఆంగ్లవైద్యుల వద్ద మందు యిప్పించియు ఉపయోగము లేకపోయెను. ప్రస్తుతము మద్రాసు, టంకళాల్ వద్ద 251 కవాటసంఖ్య గల, గృహమునందుండునట్టియు, మద్రాసు నందు కొద్దికాలమునుండియే వా రున్నప్పటికి ఆస్పత్రిలోని జయమును పొందుచున్నట్టి తిరునల్వేలి జిల్లాలోని కృష్ణాపురనివాసి యగు వండిత స్వామి శ్రీనివాసలయ్యగారు వారివద్ద అద్భుతవశమున ఔషధ మిప్పించితిని. చికిత్సారంభమునుండియే ఆపెకు గుణముగవడెను. ఒకమాసాంతములోగా పూర్తిగా గుణమాయెను. ఆపె బాధ పడుచుండినట్టి వలవిధవ్యాధులు ఆపెవలదివి కటాపంచలై పోయెను బహిష్టు కాలమునందు ఆపెకు మునుపు కలుగుచుండినట్టి బాధలయొక్క చిహ్నములు కూడ ప్రస్తుతము పూర్తిగా నశించెను. అద్భుత సామర్థ్యము గల వండితులవారు దయాపూర్వకముగా నొసగిన యాషధము వలన ఆస్పత్రిమైవట్టియు, త్వరితమైనట్టియు గుణము కలిగెనని నేను తెలుప బుద్ధుడనై యున్నాను.

ఇందుచేతనే నేను ఆయుర్వేద యాషధములయొక్క ప్రాముఖ్యత, సమృద్ధి ము, స్పష్టముగా తెలుసుకొంటిని.

మిక్కిలి కఠిన వ్యాధులనియు, కుదురవనియు పేరుపొందినట్టి ఏనుగుకాలు, చెవుడు, బహుమూత్రము, గుడ్డి, కుష్మము మున్నగునట్టి వాటిని వారు బాగుపరచుటను నేను స్వయముగా చూచినప్పుడు వారు గలిగిన సౌఖ్యమునకు మేరలేదు. మిక్కిలి పొగడబడుచున్న ఆంగ్ల వైద్యశాస్త్ర పద్ధతయందు కూడ యిట్టి వాటికి గుణ మిచ్చు యాషధములు కనిపెట్టబడి యుండలేదు. దీనిని బట్టి చూడ ఆయుర్వేదము గొప్ప రహస్యములను బయలుపెట్టుచున్నది.

ఆయున వద్ద రోగ చికిత్స బడయగోళువారు ఈ క్రింది విషయములను గమనింప కొరెదరు. వారు యాషధములను తనలా ద్వారా వంపుట లేదు. అయితే వ్రాధిగ్రస్థులు ప్రతిదినము వారి యొద్దకుపోయి యాషధమును స్వీంచవలెను. యాషధము నిమిత్తము వ్యాధిగ్రస్థులు వారివద్దకు ఆప్రకారము ప్రతిదినము రావలెనని వారు నిర్బంధించుటయే వారియొక్క అపూర్వవిజయమునకు ముఖ్యకారణము. వారు రోగిలవద్ద బుచ్చుకొను ద్రవ్యము హెచ్చుగా నున్నను వారి చికిత్సలవలన కలుగు గుణములనుబట్టి చూడగా అది న్యాయముగానే యున్నది.

అతి భయంకరమైనతీరిని కఠినవ్యాధులు గల వారు ఈ వండితులవారు చెన్నపట్టణము నుండి

పోవకమునుపే వారినిదర్శించి తమరోగమును కుదుర్చుకొని తప్పక లాభము చెందెదరని నేను దృఢముగా నమ్ముచున్నాను

బాధపడు రోగులకు వండితులవారి యాషధము జయముగు చికిత్స జేయుగాక!

ఎం. టి. సరసింహ అయ్యంగారు
శబరిజిల్లాలో హక్కువాదీ, బహుశిల్పి

వాతావరణస్థితి
1921 సం॥ ఆంధ్రులెల 4-వ తేదీ గురువారము

కాలము	తేదీ	ఉత్తరము	దక్షిణము	వాయు	వర్షము
గోపాలపురి	89.5	79.7	...	9.26	16.74
విశాఖపట్టణము	84.0	77.8	0.02	7.52	12.97
కాకినాడ	80.9	74.6	0.54	18.29	18.14
బందరు	87.8	76.7	0.10	20.60	18.12
గుంటూరు	89.8	76.2	...	11.97	18.04
వెల్దురు	92.8	79.5	...	8.44	5.49
మద్రాసు	89.2	74.9	0.06	18.46	7.96
పాడూరు	82.6	70.6	2.20	17.22	18.57
ఆనంపురము	90.8	74.5	...	7.41	7.13
బళ్లారి	89.5	74.7	...	4.99	6.65
కర్నూలు	89.5	74.9	...	10.41	9.99
కడప	91.8	77.8	...	18.11	9.49
తెనుకూరు	80.6	70.8	0.44	18.69	18.16
కొడూరు	95.0	70.5	...	1.80	7.21
వెల్దురు	90.6	74.5	...	10.54	11.82
నెలము	92.1	72.5	...	21.28	14.14

వాతావరణమునందలి మార్పులు. 4-వ తేదీ గురువారమునందు, కర్ణాటకములోని కొన్ని భాగాలలోనివృషభిరగ్రస్తమునొట్టె వచ్చెను. సర్వత్ర అది మామూలుకంటె యెక్కువగా నున్నది. ఎక్కడో కొన్ని స్థలములలో తప్ప వేడి వచ్చెను. బొంబాయి, మైసూరు, పశ్చిమాంధ్రముండలములలో మధ్యమోష్ణము మామూలుగా నున్నది. తక్కినవోట్ల కొద్దిగ తక్కువ. సర్వత్ర వాతవేడి తక్కువ. ఆదిగ్రహల సర్కారులు, రోహిణిమండల తీరములందు మొట్టమొదట మలబారులో కొకమోస్తరుగను, తక్కినవోట్ల కొద్దిగను కలదు. కర్ణాటకము, మైసూరు, పశ్చిమాంధ్రముండలములలో రాత్రివేడి, మామూలుగా నున్నది. తక్కినవోట్ల తక్కువ. వాయువునందు తేమమామూలుగా నున్నది. రోహిణిమండల తీరము, మలబారులోని కొన్ని భాగాలము, దక్షిణములో ఒకమోస్తరుగ మబ్బుపట్టినది. తక్కినవోట్ల యెక్కువగా నున్నది. మోదరా వాదలో 2.20, కల్లికోటలో 1. సురావాలలో 1.82, ఆంధ్రముల వర్షముపడెను.

పడమటితీరందు తొలకరివిచ్చుములు దున్నునందవచ్చును. వేళవచ్చుభాగమునందు వర్షమువచ్చును.

ఎన్ ఆర్ హెచ్ సభాపతి

మలయచందనము

గనేరియా అను సుగంధద్రవ్యము

వర్షములేదు. విడిచివేసి
ఎలవులు, తేలులు, కాయలు
విధముల సుగంధమును
టెలులో ముచ్చును.
వ్యాధులకు కూడ ఇది.

శీర్షి 1.
1 చుండిన (యొండుచందనమున కంటె) వ
1251

బురుతుశోధకం

బురుతుశోధకము నున్న గుగ్గళులు
గొట్టి గుగ్గళులు నొసగు చింతామణి. వసు

ప్రీ యూషవ
కాఫీ, టీ, కోకోలకు బదులుగాలు,
గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. శివారు

గంధర్వశార్మి, రావు

పెద్దాపురం.

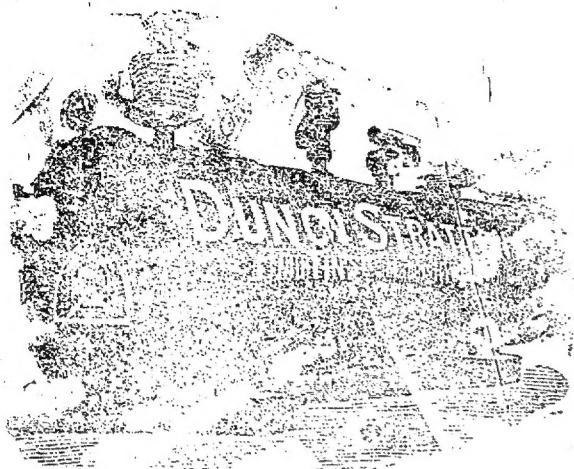

DUNCAN STRATTON & Co.

డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

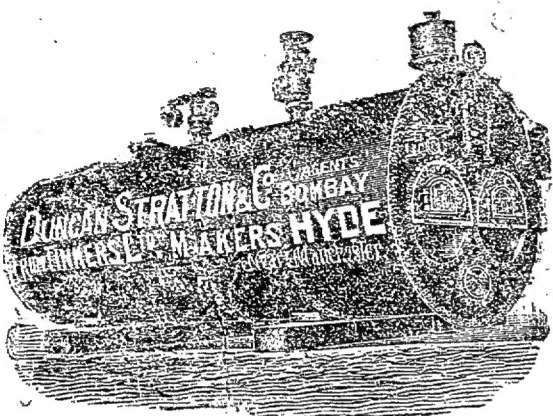
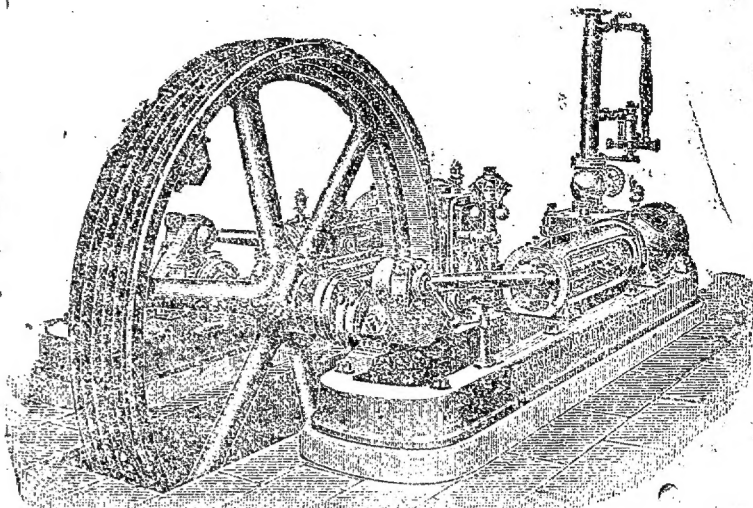
(2412)

ఎంబ్రీడ్జ్, మెషిన్ల ఇంజనీర్లు, 9 మెరయిన్ పేరి, బొంబాయి.

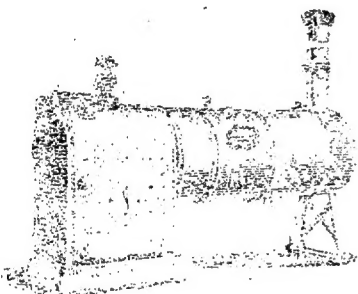
100 హార్సెల్ బాంబాయి

ఈ యంత్రము 100 హార్సెల్ బాంబాయి
మొత్తము 25 అడుగులు ఎత్తు
దీనిని 100 హార్సెల్ బాంబాయి
అనునదిగా పేరు పెట్టెను.
దీనిని 100 హార్సెల్ బాంబాయి
అనునదిగా పేరు పెట్టెను.
దీనిని 100 హార్సెల్ బాంబాయి
అనునదిగా పేరు పెట్టెను.

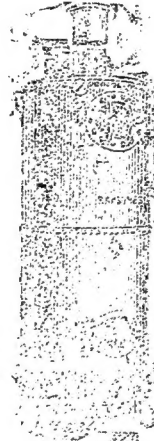

100 హార్సెల్ బాంబాయి

దీనిని 100 హార్సెల్ బాంబాయి
అనునదిగా పేరు పెట్టెను.

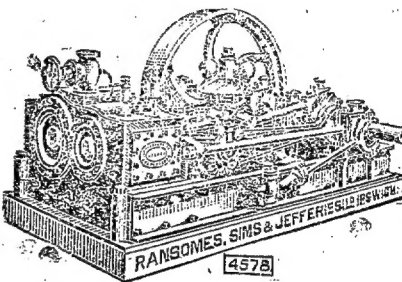
100 హార్సెల్ బాంబాయి

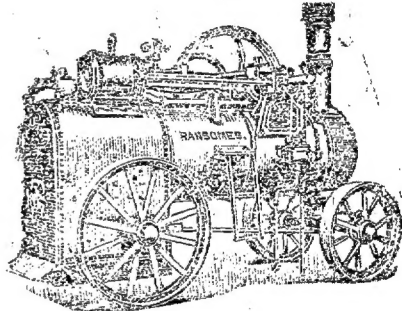
దీనిని 100 హార్సెల్ బాంబాయి
అనునదిగా పేరు పెట్టెను.

ఈ యంత్రము 100 హార్సెల్ బాంబాయి
మొత్తము 25 అడుగులు ఎత్తు
దీనిని 100 హార్సెల్ బాంబాయి
అనునదిగా పేరు పెట్టెను.
దీనిని 100 హార్సెల్ బాంబాయి
అనునదిగా పేరు పెట్టెను.
దీనిని 100 హార్సెల్ బాంబాయి
అనునదిగా పేరు పెట్టెను.

సైట్ బైట్ కాంపౌండ్
బొంబాయి ఎంబ్రీడ్జ్
(100 హార్సెల్ బాంబాయి అనునదిగా పేరు పెట్టెను.)
దీనిని 100 హార్సెల్ బాంబాయి
అనునదిగా పేరు పెట్టెను.

100 హార్సెల్ బాంబాయి

100 హార్సెల్ బాంబాయి

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
మెంబ్రీడ్జ్ (మెంబ్రీడ్జ్)లో యుండు ఇంజనీర్లు ఇంజనీర్లు కంపెనీ ప్రాప్తెయిట గారైన
మౌనెస్టర్ బావనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.
జ్వరము, కలెక్టుము, వడికము, రొమ్మబడికము, తలనొప్పి, వాతాపునొప్పులు, పొట్టు,
తెలుగులు, చిల్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.
అమృతాంజనము సహజము. 10-12-0; తయారీ 1-12-0. పోస్టాఫీసుకు పంపి.
అమృతాంజనం డి.పి. } 100, ఫ్రెరికోడ్, బొంబాయి,
6, తంబుకెట్టి పేరి, మదరాసు.

